

A mezőgazdasági munkahelyek jövője a francia agráriumban

Február 21-én, közvetlenül a párizsi nemzetközi mezőgazdasági vásár megnyitása előtt került sor az FNSEA, a Jeunes Agriculteurs (JA), a Coop de France és az országos agrárkamara (APCA) által szervezett tanácskozásra (*États généraux de l'agriculture*), ami a francia mezőgazdaság valós állapotának fölmérésére és a lehetséges megoldások vázolására volt hivatott. François THABUIS (JA elnök), Dominique LEFEBVRE (elnök, CNMCCA), Dominique BARRAU (FNSEA-főtitkár) és Gaël GAUTIER (JA-főtitkár) egyaránt arra hívta föl a figyelmet, hogy a francia mezőgazdaság hat évtizede folyamatosan alkalmazkodik a gazdasági és társadalmi kihívásokhoz, modernizálódik, munkahelyeket teremt, ám mostanra elérkezett egy olyan pont, ahol megálljt kell parancsolni a mind újabb kötelezettségeknek, elvárásoknak, büntető jellegű intézkedéseknek- A szakma ugyanis képtelen újabb terheket magára venni, már behozhatatlannak tűnő versenyhátrányba került az uniós versenytársakhoz képest, ha pedig nem lesz változás, a mezőgazdaság nem tudja többé betölteni azt a szerepét, amit a nemzetgazdaság élénkítésében a politika elvileg neki szánt.

Az elhangzottak fényében kijelenthető, hogy a mezőgazdasági munkaerő-piac Franciaországban nagyon komoly visszasságokkal, problémákkal terhelt, a megoldások a termelők, mezőgazdasági vállalkozók szerint a következőkben rejlenek:

- az adminisztrációs terhek csökkentése,
- a munkabérré rakódó járulékok szintjének mérséklése,
- a munkáltatói jogok körének tágítása, a munkavállalói jogokénak szűkítése, a két oldal közötti egyensúly megteremtése,
- a francia szociális rendszer modernizációja, a kor követelményihez igazítása,
- az elengedhetetlen szociális reform pénzügyi hátterének biztosítása,
- az egységes uniós szociális minimum-követelmény rendszer megteremtése.

A kormány részéről Gilles Gateau kabinetigazgató (Sapin-kabinet) mindezeket jogos elvárásnak nevezte és kifejtette:

- a kormány kész komoly erőfeszítésekre ezeken a területeken, „cserébe” elvárja a gazdasági szereplőktől új munkahelyek létesítését,
- uniós szinten mindent el fognak követni, hogy minden uniós tagországban és a gazdaság minden területén legyen kötelezően alkalmazandó minimálbér, amit a későbbiekben és fokozatosan egy egységes uniós szintre kell hozni.

A francia mezőgazdaság általános állapotáról tartott konferencia három fő terület elemzését tűzte napirendre: munkaerő-piac, modernizáció, a jogszabályi és adminisztrációs környezet egyszerűsítése. Ami a munkaerő-piacot illeti, Claude COCHONNEAU (FNSEA-alelnök, a Commission Emploi elnöke) hangsúlyozta, a mezőgazdaság Franciaországban 3,5 millió munkahelyet jelent közvetve vagy közvetlenül (ez az aktív munkavállalók 14%-a), csak a mezőgazdasági szövetkezetekben 2010-2012. között 13%-kal nőtt a munkavállalók aránya. Évente 30 ezer új, határozatlan idejű munkavállalói szerződést kötnek, ezek 83%-a teljes munkaidős szerződés. Megítélése szerint a termelés szakmaiságát tekintve a francia mezőgazdaság semmiben nem marad el az európai versenytársaktól, ám a bérköltségeket tekintve nagyon komoly versenyhátrányban van pl. Németországhoz, Belgiumhoz, Spanyolországhoz képest, ami azt eredményezte, hogy a jelentős kézimunka-igényű, elsősorban kertészeti ágazatokban Franciaország jelentős volumen-csökkenést és így piacvesztést szenvedett el. Szerinte elfogadhatatlan, hogy egy egységes Európai Unióban minden ország teljesen más, komoly versenytorzító hatásokat is eredményező szociális rezsimit működtessen különösen annak fényében, hogy ha az egyes tagországok nem kellő ütemben adaptálják az uniós környezetvédelmi előírásokat, azért komoly szankciókat szabnak

ki, viszont semmi jele annak, hogy a Bizottság ugyanilyen elhivatott lenne a szociális követelmények harmonizálása terén.

Patrick BUNEL (az Agiral szövetkezet HR-igazgatója) rámutatott, a vágóhidak esetében a francia üzemek jelentős versenyhátrányban vannak a külföldi, elsősorban német vágóhidakkal szemben, aminek elsődleges oka, hogy a versenytársak nagyon nagy arányban kelet-európai kölcsönzött munkaerővel dolgoznak. Eric HEYER (az OFCE Elemző és Előrejelző Igazgatóságának helyettes vezetője) emlékeztetett arra, hogy a 2008-as krízis óta Spanyolország és Portugália ugyanazt a stratégiát követik, mint Németország, azaz nagyon jelentősen csökkentették a bérre rakódó költségeket, ellentétben Franciaországgal, ahol továbbra is a korábbi magas szinten van ez a mutató.

Luc BARBIER (cseresznye, ringló és szilvatermelő Lotaringiában, a francia gyümölcsstermelők országos szakszervezetének elnöke) szerint ugyanez a helyzet a kertészetben, amit tetéz a nagyon komoly adminisztrációs teher, a helyzetet pedig tovább súlyosítja, hogy a jelenlegi francia szabályozás maximális védelmet ad a munkavállalónak és semmilyen mozgásteret nem ad a munkáltatónak. A jelenlegi szociális ellátó rendszereket Franciaországban a második világháború után alkották meg, azok azóta szinte változatlanok, és mostanra teljességgel elszakadtak a realitástól. Barbier aláhúzta: a mostani francia szabályozás aberrációjának köszönhető, hogy a munkáltatók a kölcsönzött munkaerőhöz nyúlnak, nem pedig francia alkalmazottat foglalkoztatnak, ugyanis összehasonlíthatatlanul nagyobb a gazda, vállalkozó jogbiztonsága és sokkal kisebbek az adminisztrációs terhei (egyetlen egy szerződést ír alá a munkaerő-kölcsönző céggel, semmilyen más adminisztrációs kötelezettsége nincs, ellentétben egy egyéni munkavállalói szerződéssel).

Termelői vélemények szerint a munkavédelmi előírások is olyan mértékben és érthetetlen formában szigorodtak, hogy az már szinte ellehetetleníti sok területen a munkavállalók és tanoncszerződéses diákok alkalmazását. Teljességgel életszerűtlen, hogy a munkavédelemre hivatkozva ne lehessen egy fiatalot fölkészíteni arra, hogy a szakmának veszélyei is vannak (ez igaz más szakákra is), egy ilyen fiatalból soha nem lesz jó gazdálkodó vagy mezőgazdasági munkavállaló. A szabályok abszurdítására jellemző, hogy a kertészetben néhány eseti kivételt leszámítva nem lehet(ne) létrét használni – Barbier szerint ezek fényében nem kell csodálkozni, hogy míg az őszibarack termelése Spanyolországban évente 3%-kal bővül most is, a francia termelés 10 év alatt felére zsugorodott.

A tervezettel ellentétben Michel SAPIN munkaügyi, szakképzési és társadalmi dialógusért felelős miniszter nevében Gilles Gateau kabinetigazgató fejtette ki a kormány álláspontját. Biztosította a résztvevőket arról, hogy megkülönböztetett figyelmet fordítanak a szakképzés erősítésére, a fiatalok munkaerő-piaci elhelyezkedésének elősegítésére a mezőgazdaság és az élelmiszer-ipar vonatkozásában is, ebben számítanak a szakmai szereplők aktív közreműködésére is. Ígéretet tett a munkabérre rakódó terhek csökkentésére, a fiskális rendszer modernizációjára és egyszerűsítésére, a jogszabályi környezet átláthatóságának növelésére, a jogszabályi elvárások, normák számának csökkentésére. Ennek „ellentételezéseként” azt várják, hogy a munkaadók új munkahelyeket hozzanak létre. Nagyon komoly eredménynek tartotta, hogy Franciaországnak Brüsszelben sikerült jelentős előrelépést elérni a munkaerő-kölcsönzés uniós szabályozása terén, a végső cél pedig az, hogy minden uniós tagországban a gazdaság minden területén legyen kötelezően alkalmazandó minimálbér, amit a későbbiekben és fokozatosan egy egységes uniós szintre kell hozni.

Somogyi Norbert, Párizs